

Mga Tunguhin

1

TA: 2 min ATA: _____

Sa katapusan ng talakayan, ang mga iskolar ay inaasahang:

1. nakikilala at naipaliliwanag ang dalawang pamamaraan ng pangangatuwiran (pabuod at pasaklaw); at
2. nakasusulat ng isang tekstong pangangatuwiran.

Gawin Natin

2

TA: 5 min ATA: _____

PANUTO: Balikang muli ang tekstong “Filipino: Ang Pambansang Wikang Dapat pang Ipaglaban” sa kabilang aralin at sagutin ang sumusunod na katanungan.

1. Ibigay ang pangkalahatang kaisipan ng sanaysay.

2. Isa-isahin ang mga tiyak na detalyeng sumuporta sa pangkalahatang kaisipan.

Tandaan: Ang pangkalahatang kaisipan at mga tiyak na delatye ay mga mahahalagang bahagi ng isang tekstong pangangatuwiran. Sa talakayang ito, pag-uusapan natin kung paano aayusin ang mga ito sa loob ng teksto.

Alamin Natin

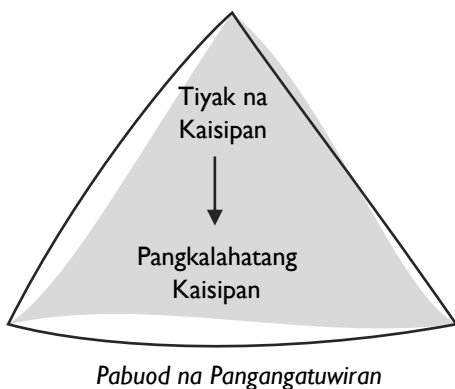

TA: 5 min ATA: _____

Dalawang Pamamaraan ng Pangangatuwiran

Sa matagumpay na pangangatuwiran, mahalagang isaalang-alang ang mga kasangkapan tungo sa epektibong argumento. Mahalaga ang pagkakaroon ng sapat na kaalaman sa paksa upang makatiyak na sapat at tunay ang mga katibayan. Hindi dapat gawing batayan ang sariling opinyon bagkos ay ibatay sa mga eksperto o mga taong siyang maalam sa paksa. At higit sa lahat, maging tiyak sa katuwiran.

Sa pangkalahatan, may dalawang paraan ng katuwiran – ang *pabuod na pangangatuwiran* at *pasaklaw na pangangatuwiran*.

Pabuod na Pangangatuwiran

Ito ay nagsisimula sa mga halimbawa o partikular na kaisipan o katotohanan at nagtatapos sa pangkalahatang prinsipyo o konklusiyon na nababatay sa obserbasyon at pagsusuri sa ilang partikular na bagay o pangyayari. Samakatuwid, ang paraan ng pangangatuwiran ay mula sa maliit patungo sa malalaking argumento.

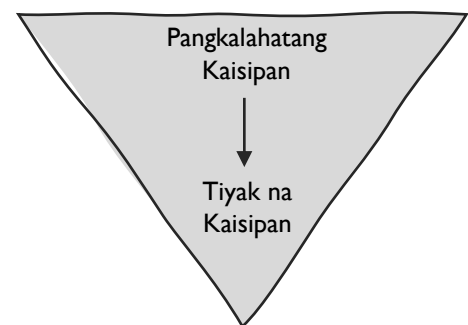
Halimbawa ng Pabuod na Pangangatuwiran

Nakakikilabot ang mga ideya at teoriyang ipinapakita sa Da Vinci Code. Halimbawa, inilarawan doon si Hesus bilang isang tao at hindi bilang isang Diyos na nagkarelasyon kay Maria Magdalena. Inilarawan din sa nobela ang mga Opus Dei, isang iginagalang na kongregasyon ng simbahang Katoliko, bilang mga mersenaryo at gahaman sa salapi. Ayon nga kay Vice Mayor Danny Lacuna, ang pelikula raw at ang pinagbatayan nitong nobela ay *offensive to the established beliefs of the Roman Catholic Church*. Mapanganib din ang mga ideyang nakapaloob sa akda sa mga mamamayan. Maaaring akalain ng marami na paktwal ang mga ito bagama't si Dan Brown, ang may-akda ng nobela mismo ay umaming ang kaniyang paksa ay kombinasyon ng *facts* at *fiction*. Ang problema, *where do we draw the line?* Sa aklat man o pelikula, hindi nilinaw kung alin ang paktwal at kung alin ang piksyon. Sino ang aasahan nating gagawa ng distinksyon? Ang mga karaniwang mamamayan? Kaya nga, sa ngalan ng katotohanan at pagbibigay proteksyon sa interes ng publiko, dapat lang na ipagbawal ang distrubusyon ng aklat na Da Vinci Code at ang pagpapalabas ng pelikulang bersyon nito.

Pasaklaw na Pangangatuwiran

Ang pangangatuwirang ito na man ay sinisimulan sa pamamagitan ng paglalahad ng pangkalahatan o malaking kaisipan at mula rito ay iisa-isahing ilahad ang maliliit o mga tiyak na pangyayari o kaisipan. Pagbubuo ito ng konklusyon tungkol sa isang tiyak na bagay o pangyayari batay sa pangkalahatang prinsipyo o katotohanan.

Pasaklaw na Pangangatuwiran

Halimbawa ng Pasaklaw na Pangangatuwiran

Hindi dapat ipagbawal ang distribusyon ng nobelang Da Vinci Code at ang eksibisyon ng pelikulang bersyon nito. Taliwas ang hakbang na ito sa probisyon ng ating Saligang Batas na pumoprotekta sa kalayaan sa artistik na pagpapahayag. Labag din ito sa karapatan ng mga mamamayang pumili. Sabihin na nating ang nobela/pelikula ay may mga sensitibong ideya/eksena, ngunit kailangang hayaang ang mga mamamayan ang pumili kung babasahin/panonoorin nila ito at hayaang sila ang magpasya. Sa argumentong ito, dapat manaig ang karapatan kaysa sa sobrang reaksiyon ng mga ultra-konserbatibong sektor ng ating lipunan na nagnanais na supilin ang ating karapatang magpahayag at pumili. Pakaisipin natin ang ating mga dinanas na panunupil sa ilalim ng rehimeng Marcos. Huwag na nating papanumbalikin ang madilim na kahapong iyon sa ating kasaysayan. Magtiwala tayo sa talino ng ating mamamayan. Napatunayan na natin ito sa pelikulang Schindler's List na tinangka ring pigilan noon dahil umano sa labis na karahasang inilalarawan niyon. Ngunit nang hindi magtagumpay ang gayong pagtatangka, napatunayang tama lamang ang pagpapalabas ng pelikulang iyon dahil lalo itong nagsilbing pangmulat sa mga Pilipino sa nakatatakit na senaryo ng digmaan. Sa madaling sabi, walang malinaw na banta sa ating interes at moralidad upang pigilan ang Da Vinci Code, maliban siguro sa bantang bunga ng malikot na guniguni ng mga ultra-konserbatibong moralista na nagkukubli sa likod ng hipokrisi!

Sanayin Natin

TA: 15 min ATA: _____

II. PANUTO: Hanapin ang titik ng tamang sagot sa bawat bilang. Bilugan lamang ang napiling titik. (*Non-graded ang gawaing ito*).

1. Ang pasaklaw na pangangatuwiran ay isang uri ng paglalatag ng argumento na nagsisimula sa _____ at nagtatapos sa _____.
 - a. introduksyon; konklusyon
 - b. tiyak na kaisipan; pangkalahatang kaisipan
 - c. pangkalahatang kaisipan; tiyak na kaisipan

2. Laging nagsisimula sa partikular na kaisipan at nagtatapos sa pangkalahatang kaisipan ang _____.
- pangangatuwiran
 - pabuod na pangangatuwiran
 - pasaklaw na pangangatuwiran
3. Batay sa teksto sa ibaba, alin sa sumusunod ang pangkalahatang kaisipan?

(1)Ang pagbasura ng Korte Suprema sa apelang ibalik ang pagtuturo wikang Filipino sa kolehiyo ay isang pagkitil sa intelektwalisasyon at pagsulong ng wikang Filipino bilang isang disiplina. (2) Pinapatay kasi nito ang naabot na ng wikang Filipino sa larangan ng siyentipiko at akademikong pag-aaral. (3)Kapag hindi ito itinuro, wala nang magpapatuloy sa mas mataas na antas ng pananaliksik sa Filipino. (4) Hindi na rin magiging malay na bahagi ang Filipino sa mga mag-aaral. (5) Kaya na man, mahalagang magkaisa ang mga Pilipino na sagipin ang wikang Filipino mula sa kamay ng mga pinunong bilanggo ang dila sa diwang kanluranin.

- pangungusap 1
 - Pangungusap 2
 - Pangungusap 5
4. Anong paraan ng pangangatuwiran ang teksto sa bilang 3?
- pabuod na pangangatuwiran
 - pasaklaw na pangangatuwiran
 - pabuod at pasaklaw na pangangatuwiran.
5. Paano aayusin ang mga kaisipan sa ibaba sa anyong pabuod na pangangatuwiran?
- Ang bansang Pilipinas na lamang ang tanging bansa sa Asya na 10 taon lamang ang panahon ng pag-aaral ng *basic education*.
 - Nararapat lamang ipatupad ang programang K-12
 - Gayon din, kapag natupad ang K-12, magkakaroon ng pagkakataon ang mahihirap na pumili kung magpapatuloy sa kolehiyo o magsisimula nang magtrabaho matapos sumailamin sa K-12 kung sakaling wala na silang pera upang tumuloy sa pag-aaral.
- ii, i, iii
 - i, iii, ii
 - i, ii, iii

V. PANUTO: Sumulat ng isang tekstong argumentatibo hinggil sa isang napapanahong usapin sa bansa. Isaalang-alang ang mga uri at kahingian ng pangangatuwiran.

(Pamagat)

RUBRIK sa Pagsulat ng Tekstong Argumentatibo

Mabisa ang ginamit na panghikayat

Nakapagbigay ng sapat na impormasyon

Hindi mababa sa tatlo ang bilang ng ebidensiyang susuporta sa argumento.

Puntos: 10

Buo ang talakay sa bawat ebidensiya.

Sapat ang mga impormasyong ginamit

Nagbigay ng mga suportang detalyeng hango sa mapagkakatiwalaang sanggunian.

Iniwasan ang mga maling pangangatuwiran.

Puntos: 10

Maayos na nailagom ang nilalaman ng buong teksto.

Napagtahi-tahi ang lahat ng ebidensiya at argumentong isinaad ng pangkalahatang ideya.

Nakaramdam ng pagsang-ayon o pakikiisa sa larawan ng teksto

Puntos: 10

Sumunod sa wastong balarila, baybay, at mga panuntunan sa pagsulat.

Angkop at wasto ang mga ginamit na salita.

Angkop ang paggamit ng wika.

Puntos: 10

Kabuuan: 30

Paglalatagom

TA: 3 min ATA: _____

Sagutin ang sumusunod na katanungan.

1. Sa ano-anong aspeto ng buhay magagamit ang kaalaman sa pangangatuwiran?
Magbigay ng mga halimbawa.

2. Bakit mahalagang isaalang-alang ang tamang pamamaraan ng pangangatuwiran?

Pamantayan sa Pagtataya:

Nilalaman

Kumpleto ang diwa	3
Medyo may kulang ng diwa	2
Kulang ng diwa	1

Pagpapaliwanag

Naipapaliwanag ng mabuti	3
Medyo hindi maayos	2
Hindi naipaliwanag nang mabuti	1

Gramatika

Walang mali	3
May isang mali	2
May higit sa isang mali	1

Mga Sanggunian:

Atanacio, Heidi C. et al. (2016). *Pagbasa at Pagsusuri ng Iba't Ibang Teksto Tungo sa Pananaliksik*. Quezon City: C and E Publishing House

Bernales, Rolando A. et al. (2009). *Retorika: Ang Sining ng Pagpapahayag*. Malabon City: Mutya Publishing House, Inc.

Dafrosa, Carmina H. et al. (2016) *Pagbasa at Pagsusuri ng Iba't Ibang Teksto Tungo sa Pananaliksik*. Bulacan: St. Andrew Publishing House

Inihanda ni: JED MICHAEL E. FUENTES
Posisyon: Special Science Teacher III
Kampus: Central Visayas Campus
Pangalan ng reviewer: Lorilee D. Demeterio
Posisyon ng reviewer: Special Science Teacher IV
Kampus: Caraga Administrative Region Campus